

Izbaja enkrat na teden, in sicer v petek predpoldne.
 Stane na leto K 4.—
 1/2 leta . . . . . 2.—
 Posamične številke stanje . . . . . 8 vin.
 Za naročila brez doposlane naročilne se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 88.

„Vse za narod, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.
Upravištvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.
 Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
 Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Vabilo na naročbo.

Zadnja številka »Soče« za leto 1914. je objavila na prvem mestu, da družba »Soča« ne bo več izdajala lista. Zato potrebuje »Vabilo na naročbo za leto 1915.« nekoliko pojasnila.

Ko sem leta 1912. oddal »Sočo« in »Primorca« posebni družbi, sem sklenil pogodbo, s katero sem hotel zagotoviti tudi v bodoče napreden program, zvestobo Lavričevemu geslu in sem si zagotovil pravico, da nadaljnje izdajanje zopet sam, ako družba to opusti in ne poskrbi, da izdaja kdo drugi oba lista pod enakimi pogoji. Takrat je izhajala »Soča« po trikrat in »Primorec« po enkrat na teden. Kmalu je »Soča« nadaljevala le dvakrat na teden, letos pa je »Primorec« sploh prenehal in je »Soča« izhajala za silo le po enkrat. Meseca avgusta je enkrat že objavila, da ne izide več, in zadnjič je definitivno naznanila, da preneha izhajati.

S tem korakom so prešle zopet na me vse pravice do »Soče« in »Primorca« in moji srčna želja je, da bi mogel goriškim Slovincem ohraniti to najstarejšo narodno lističnico in bojevnico.

Vsak Slovenec, ki je sledil delovanju »Soče« v mojih rokah od l. 1889. dalje, bo brez dvoma razumel in odobral to mojo srčno željo. Saj je pač dobro znano, v kako težkih časih sem sprejel »Sočo« meseca julija 1889. V domačem taboru popolno mrtvilo, nared naš v deželi ni bil nikjer uvaževan, ne spoštovan. Slovenski jezik ni imel nikakih pravic pri nobeni državni oblasti, deloma pa naši lastni krivdi. V ilustracijo tedanjega našega položaja bo dovolj, ako povem, da je bila celo »Soča« pod mojim preložitvom zaplejana na postari navadi z italijanskim odločkom, ki je bil potrjen z italijansko razsodbo (prvič in zadnjič pod mojim uredništvom, ker sem takoj nastopil pri do zadnje inštanče!) in da je vtaгал slovenski odvetnik za Goriško ljudsko Posojilnico — italijanske tožbe. Na sodnji sem smel kot priča šele na brzojavno pritožbo na Dunaj narekovati slovenski zapisnik. Pri političnih in finančnih oblastnih, na postali itd. ni bilo nič boljše.

R. K.:
K 400-letnici prve tiskane slovenske besede.

Aus irer gemain thetn sy schreien: Stara prauda.

Kmalu po svojem prihodu v sedanjo našo domovino so si ustanovili Slovenci mogočno državo Karantanijo, ki ni obsegala samo današnjega slovenskega ozemlja, nego tudi vse zemlje proti severu skoro do Donave. V njej je prebivalo svobodno ljudstvo, ki je z mečem v roki branilo in širilo svojo last proti sosednim narodom. Po širnih poljanah in ozkih dolinah se je odmeval spev svobodnega kmeta, ki si je sam dajal svoje zakone in si sam postavljaj svoje vladarje. Ali sosed ga je vedno s hujšo silo pritiskal, dokler ga ni moral slovenski kmet pripoznati za svojega gospodarja. Ta je polagoma pošiljal v naše dežele tuje grofe in skofe, ki so zagospodarili nekdanj svobodnemu kmetu in mu vzeli vse stare pravice. Gradovi in samostani so se gradili po holmih in dolinah in tem je moral slovenski kmet tlačaniti in robotati. Od vsega, kar je pridelal, je moral svojim gospodom dajati desetino. Konec srednjega veka pa je stopil kovani danes v veljavo in gospodarji so zahtevali od kmeta namesto desetine v pridelkih desetino v denarju. Ker so pa sami dobočevali to desetino, ne da bi upoštevali izpremenjenih razmer, so zahtevali kmetje, naj jim bo dovoljeno dajati desetino po starem običaju, zahtevali so svojo staro pravdo. Prosili so pa najprej za to svoje gospode, deželnega kneza in cesarja. Ker pa so bile vse prošnje zaman, so sešli po orožju. Od leta 1478. do 1713. so se vršili pri nas kmetški upori, zdaj v večjem (1515. in 1573.), zdaj v manjšem obsegu. Ali vsi ti upori so se ponesrečili in imeli s se hujši pritisk na kmetško ljudstvo za posledico.

Takoj jeseni l. 1889. je počil znani razkol, ki je zanesel v naše politično in narodno življenje nov kurs. Starokopitneži so mi iztrgali »Sočo« na čuden način, ker sem bil brez zaščite, zato sem prišel takoj z »Novo Sočo« na dan. Ko je ta v par letih pometla vso starokopitnost iz srednjih in vodilnih vrst in je morala prenehati tudi tedanja stara »Soča«, sem pri svojem listu opustil pridevek »Nova« in od tedaj je izhajala »Soča« dalje nemoteno in vrsila veliko narodno delo na Goriškem.

Vsak goriški Slovenec starejšega in srednjega rodu pač pozna tisti razvoj in napredek, ki ga je izbojevala »Soča« od razkola l. 1889. dalje. To so bili časi težkega dela, neumornega truda in silovitega boja na vse strani in proti močnim, brezobzirnim nasprotnikom. In korakali smo od vsehpa do vsehpa. »Sočino« in moje delo sta podpirala na zgoraj tedanja državna poslance, ki sta imela zopet v »Soči« in meni najboljšo oporo. To so bili idealni časi narodnega dela in boja! — Toda brez žrtve nismo dosegli ničesa! »Soča« je bila od vseh možnih strani zasledovana, tožena, oskudovana . . . nad mojo glavo pa se je zbiralo strupeno sovraštvo, da nisem imel mirne ure in nisem bil varen niti življenja. Po prvem bojkotu l. 1897. je dospelo sovraštvo tako daleč, da so po Gorici nosili podpisavat protest na namestništvo, da me more iztirati iz Gorice, češ, potem preneha »Soča« in stari mir se vrne v ljubljeno našo Gorizijo. Corriere« je povedal, da je podpisalo tak smešen protest nad 6000 cittadini!

Da bi zagotovil »Soči« neodvisnost in v najtežjih časih celo obstanek, sem ustanovil Goriško tiskarno. Naše ljudstvo zna ceniti zaslugo moje tiskarne za razvoj slovenske književnosti. Dvomim, da ima katerakoli druga založba še danes več čitateljev nego jih je imela 20 let moja Goriška tiskarna.

»Soča« se je od tedaj lepše razvijala, izhajala je več let celo trikrat na teden in jeseni l. 1912. sem jo izročil posebni družbi v trdni nadi, da nastane z novo metlo, ki jo vihti več mlajših nadarjenih mož, zopet živahnije in uspešnejše delovanje. Nadejal sem se tudi, da bi s tem korakom

tevali od kmeta namesto desetine v pridelkih desetino v denarju. Ker so pa sami dobočevali to desetino, ne da bi upoštevali izpremenjenih razmer, so zahtevali kmetje, naj jim bo dovoljeno dajati desetino po starem običaju, zahtevali so svojo staro pravdo. Prosili so pa najprej za to svoje gospode, deželnega kneza in cesarja. Ker pa so bile vse prošnje zaman, so sešli po orožju. Od leta 1478. do 1713. so se vršili pri nas kmetški upori, zdaj v večjem (1515. in 1573.), zdaj v manjšem obsegu. Ali vsi ti upori so se ponesrečili in imeli s se hujši pritisk na kmetško ljudstvo za posledico.

Leto 1915. nam prinaša 400 letnico večjega kmetškega upora, ki so se ga udeležili slovenski in hrvaški kmetje. Na tisoče in tisoče kmetov se je zbiralo ter se planilo na graščine, samostane in cerkve, ropali, požgali in morili so, dokler ni bil tu krvavi punt po cesarjevem povelju zatrt v vojsko Štajerskega glavarja Žige Dietrichsteina in Jurija Herbersteina.

Ta upor je dal neznanemu pesniku v Celju povod, da je spesnil pesem: Ain neues lied von den kraynerischen bauren. Pesem je bila natisnena kot letak, ki je sedaj zelo redek. Kolikor je znano, se nahaja v izvirniku

vendar že enkrat prišel tisti zaželjeni čas, ko začno nositi odgovornost in bremena tudi drugi rodoljubi in da začnem dobivati za »Sočo« in »Primorca« vsaj toliko, kolikor zahteva skromni tiskarjev račun. Na ta način bi si v nekaj letih vsaj nekoliko opomogel vsled žrtev, ki sem jih doprinašal celih 23 let!

Toda že v dobrih dveh letih je družba obnemogla; uverila se je, kaj se pravi to, vzdržavati na Goriškem odločno narodno glasilo! Obnemogla je — in jaz naj bi bil brez usodnih posledic vzdrževal celih 23 let?

In vendar se ne morem ločiti od tako častitljive bojevnice, ne morem je zapustiti, da izgine z našega pozorišča, marveč pogumno hočem iti z njo na novo delo v najusodnejšem letu 1915. Morda bo v tem letu narodu bolj potrebna nego je bila od rojstva do danes! Ko se vrnejo normalni časi, se strnejo okoli »Soče« brez dvoma vsi tisti rodoljubni možje, ki so po svojem srcu in prepričanju zvesti Lavričevemu geslu: Vse za narod, svobodo in napredek! Njim jo rad izročim, da z njo in za njo povedejo naš narod v boljšo bodočnost, ki mu je namenjena in mu svita na obzorju usode.

Na ta pojasnila pričakujem z gotovostjo, da ostanejo zvesti vsi dosedanji naročniki in da se zopet vrnejo tisti, ki so jo iz tega ali onega razloga opustili. Pričakujem pa, da ne bo hotel nikdo krivo umeti te moje male reminiscence. Prilika, ko mi je ponovno rešiti »Sočo«, pač opravičuje kratek pogled v preteklost našega najtršelega narodnega dela na Goriškem.

A. G.

V Gorici, 31. dec. 1914.

»Goriška Tiskarna« A. Gabršček vabi na naročbo »Soče« v l. 1915. Naročnina znaša za celo leta 4 K, za pol leta 2 K. Želimo polletno naročnino naprej. Kdor po 2. številki ne plača, list ustavimo. Toda kdor list sprejme, ga smatramo za naročnika. Ako vsi, ki »Sočo« dobivajo, tudi vedno plačajo, je obstanek lista več nego zagotovljen. Vsaka številka bi imela celo prilogo. — Vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem:

Srečno in veselo novo leto!

samo v dveh izvodih: enega ima dvorna knjižnica v Berlinu, drugega pa hrani knjižnica Slovenske Maticе v Ljubljani.

Ta nemška pesem pa nima samo zgodovinskega pomena za nas, nego je za nas Slovence tudi zato zanimiva, ker je to prva tiskovina, v kateri se nahajajo slovenske besede. Ponavlja se namreč v vsaki kritici bojni klic slovenskih kmetov: »Stara prauda« in »Leukhup, leukhup, leukhup leukhup woga gmaina!« (Le vkup ubogo ljudstvo!) Drugi klic je seveda kolikor toliko popačen in vsebuje celo ponemčeno besedo »gmaina«. Zato pa ima jako lepo pristno, staro slovensko besedo pravda = pravica.

Obhajamo torej letos 400 letnico prve tiskane slovenske besede. Začetek našega trska je seveda zelo ponižen. 5 slovenskih besed med nemškimi besedilom! 35 let pozneje pa je zagledala že prva slovenska knjiga luč sveta. In od tedaj smo napredovali, izvzemski protireformacijske dobe, vedno bolj in bolj. Od časa našega drugega preporeda od konca 18. stoletja dalje napreduje naša književnost, v začetku sicer polagoma, v zadnjem času pa s hitrimi koraki. Pred nekako polstoletjem se je smel še norčevati nemški pesnik Anastasius Grün (grof Auersperg) v deželnem

zboru kranjskem iz naše književnosti. Pripesnel je v robcu zavrtih nekaj slovenskih knjig in pokazal jih proti slovenskim poslancem, ki so zahtevali narodnih šol: »To je vsa vaša literatura.« In danes? S ponosom laliko gledamo na naš književni razvoj. Naše leposlovje nam daje pravico, prištevati se h kulturnim narodom. In tudi naša znanstvena književnost napreduje v vseh strokah. In to nam nudi vesel pogled v bodočnost!

Prva kitica se glasi v izvirniku:

Ain neues lied von den kraynerischen bauren.

Hört wunder zu der baurn vrue thet sich so ser auspraitn. In kurtzer zeit zu krieg vnd streit kham maniger her von weiten. Aus irer gemain thetn sy schreien Stara prauda ain jeder wolt sich rechen seines hern gut nun schwechn. Leukhup leukhup leukhup leukhup woga gmaina mit gmainem rat sy khamen dar fur gschlösser marckht das ist war.

Svetovna vojna.

Severno bojišče.

Vsa ta poročila z bojišč prinašamo po brzojavkah c. kr. korespondenčnega urada in po cenzuriranih poročilih v to določeno vojaške oblasti. — Ker hočemo v svobojnem tedniku prinašati kolikor mogoče mnogo, opuščamo iz teh brzojavk vse formalne uvode in sklepe.

Dunaj, 27. dec. V gališkem Karpatkem predzemlju so se naše sile vsled ruske ofenzive umaknile med krajema Rymanow in Tuchow. — Sovražni napadi ob dolnjem Dunaju in ob dolnji Nidi so se ponesrečili. Boji v ozemlju okoli Tomašovega se nadaljujejo.

Dunaj, 29. dec. Ruska osma armada, ki je nekako pred enim tednom začela ofenzivo proti našim četam, ki so prodrle preko Karpatov, se je po popolnitvah in novih divizijah ojačila toliko, da se je zdelo potrebno, umekniti naše čete na vrhove prelazov in v prostor pri Gorlici. Ostali položaj po teh ukrepih ni prizadet.

Dunaj, 29. (Cenz.) Na severnem Poljskem so si priborili Nemci nadaljne prehode v ozemlju Bzura in Rawke. Za posest Sochaczewa se boj vrši še vedno. Zdi se, da nameravajo Rusi ob obeh imenovanih rekah ostati za enkrat še v defenzivi, dočim prehajajo na drugih krajih že v protiofenzivo.

Novi ruski napad proti ozemlju Inowłods-Opoczno, izvršen to pot z močnimi silami, spada v kategorijo predstojećih ruskih protinapadov.

Posebno živahno delovanje Rusov je konstatirati tudi dalje južno med Opocznom in Checynom (jugozapadno od Kielca).

Tudi v Galiciji skušajo Rusi z ofenzivno tendenco prodreti v smeri na Krakov in sicer preko dolnjega Dunajca in Biale.

Njih napad proti armadi generala Boroeviča v smeri Jaslo-Sanok varuje operacijsko svobodo njihovih sil, ki operirajo preko reke Dunajec. — »Tagespost«.

Dunaj, 30. V Karpatih so naše čete napadle severno od Užoškega prelaza in zavzele več vrhov. — Severno od Lupkovega prelaza je naš napad ustavil rusko prodiranje. — Dalje proti zapadu se je sovražnik s slabejšimi močmi približal posameznim prelazom. — Severno od Gorlic, severozapadno od Zakliczyna in ob dolnji Nidi so se izjalovili ruski napadi ob težkih izgubah. — V ozemlju vzhodno in jugovzhodno od Tomašovega so napredovali zavezniki.

Južno bojišče.

Dunaj, 27. dec. Na balkanskem bojišču še vedno mirno.

Teritorij monarhije je tu, razven popolnoma neznatnih obmejnih delov Bosne in Hercegovine in južne Dalmacije, prosto sovražnika.

Ozko pokrajino Spuz-Budva so Črnogorci zasedli že začetkom vojne.

Njihovi napadi na Kotor so se popolnoma ponesrečili. Črnogorski in na obmejnih višinah postavljeni francoski topovi so morali, premagani od naših trdnjavskih in ladijskih topov, že pred dolgim časom ustaviti ogenj. Istotako so bila, kakor znano, brezuspešna ponovna obstreljevanja posameznih obrežnih naprav od strani oddelkov francoskega brodogoja. Vojno pristanišče se nahaja torej trdno v naših rokah.

Vzhodno od Trebinja se nahajajo slabjši črnogorski oddelki na hercegovinskem obmejnem ozemlju.

Končno se nahajajo vzhodno od drinske proge Foča-Višegrad srbske sile, ki se niso umaknile od tamkaj niti za časa naše ofenzive.

Dunaj, 30. Na balkanskem bojišču vlada ob srbski meji mir. — Nočni napadi Črnogorcev na Gat pri Avtovcu in na Lastvo pri Trebinju so bili zavrženi.

Nemško-francosko bojišče.

Berlin, 29. dec. Pri Nieuportu in južno od Yperna smo v manjših bojih pridobili nekaj tal.

Več močnih francoskih napadov severozapadno od Saint Menehoulda je bilo odbitih ob velikih francoskih izgubah, pri čemer smo ujeli nekaj sto sovražnikov.

Naskok v Bois Broule, zapadno od Apremonta, je dovel do osvojitve treh

strojnih pušk in zavezja enega francoskega strelskega jarka.

Francoski naskoki zapadno od Sennheima so bili zavrženi.

Berlin, 30. Vzhodno bojišče. Na Vzhodnem Pruskem je bila ruska armada konjica porinjena proti Pilkalam. — Na Poljskem, na desnem bregu Visle, je položaj neizpremenjen. — Na zapadnem bregu Visle se je nadaljevala ofenziva vzhodno od Pobzurja. — V ostalem se boji nadaljujejo vzhodno od Poravja ter pri Inowłodu in jugozapadno.

Vstaja v Albaniji.

Berlin, 28. dec. Listi poročajo: »Daily News« javlja, da je po celi Albaniji izbruhnila revolucija. Turški oficirji so neopaženo prispeli v Drač ter organizirajo sveto vojno proti Esadpaši. Drač je od sveta popolnoma odrezan. V mestu vlada anarhija.

Esadpaša proti Bolgarom. — Sofija, 28. dec. »Dnevnik« poroča: Esadpaša je pozval vse v Albaniji živeče Bolgare, da zapustijo deželo tekom enega tedna. Bolgarski trgovci morajo svoje trgovine tekom enega meseca likvidirati.

Novo čete v Italiji. — »Tagespost« javlja iz Berna: Preko Pariza poročajo, da je postavila Italija nove artilerijske in infanterijske polke. Tudi bo pomnožila število svojih gorskih čet (alpincev).

Pogajanja za balkansko zvezo uspešno? — Pariški »Petit Parisien« ve povedati, da potekajo pogajanja za ustanovitev balkanske zveze uspešno. Tripelententa je pristala na to, da dobi Bolgarija mejo Enos-Midia z Odrinom in morda tudi ozemlje vse do Marmarskega morja.

Domače vesti.

† Franc Gabršček. — V Sežani je umrl 26. t. m. gospod Fran Gabršček, vpokojeni c. k. davčni upravitelj v 74. letu svoje starosti. Zadnja njegova služba je bila v Sežani, kjer je imel tudi hišo in posestvo. Ko je šel pred več leti v pokoj, a je bil še čvrst in je imel veselje do dela, se je preselil v Gorico, kjer je deloval kot blagajnik pri goriški hranilnici, združeni z »Monte di Pietà«. Ko se mu je pa edina hči poročila z g. dr. Verčonom v Sežani, se je kralu preselil zopet v svojo ljubljeno Sežano, kjer je mirno užival sadove svojega dela in končno zatisnil rodoljubne oči, objokovan od vseh dragih svojcev, mnogih znancev in prijateljev.

Pokojni g. Gabršček ali Gabrščik, kakor se je pisal sam, je bil zlasti v naši deželi daleč znana osebnost. Pohaja iz znane Lovretove hiše v Tolminu, kjer je pokojnik preživel svojo mladost za časov Lavričevih. Bil je veren učenec in oboževatelj Lavričev, ki je v tisti dobi odvetnikoval v Tolminu in od tam probujal ves narod naš ne le v Soški dolini, marveč v celi deželi in še dalje zunaj domačih mej. V Tolminu je najpoprej, še pred Gorico, buknilo narodno probujenje, ki je z elementarno silo iznenadilo slovensko javnost. In pokojni Gabršček je bil med prvimi, ki so se oklenili Lavriča in mu pomagali v izvrševanju prelepe naloge narodnega buditelja in očeta goriških Slovencev. To je bilo v letih 1859. dalje nekaj let.

Po odhodu dr. Lavriča iz Tolmina je odšel tudi g. Gabršček v službo drugam, in sicer je bil veliko let v Bovecu davčni preglednik, in sicer v tistih najbolj kritičnih časih, ko bi Bovec prav lahko postal nemška postojanka. Takrat je neomejeno gospodoval v bovškem okraju »Kreisorsteh« in po novejšem okrajni sodnik pok. Rossmann, ki je bil slovenskemu gibanju velik nasprotnik. Uradniki so imeli težko stališče, ali vedno veseli Gabršček je znal s svojo ljubeznivostjo pridobiti vse Bovčane v svoj krog. V gostilnah »pri Huberju« in »pri Jozu« je imel svojo stalno družbo. Z Rossmannom je skušal dobro snajati in ker je bil ta strasten lovec, je hodil z njim na lov. — V Bovecu se je tudi prvič oženil, ali že po kratkem času mu je umrla tam lepa mlada soproga na tretji otroški postelji. Pozneje sta umrla tudi oba otroka. — Iz Boveca je bil premeščen za davkarja v Kanal in od tam v Sežano.

O tedanji dobi v Tolminu piše g. dr. Oblak v brošuri, ki je izšla l. 1906. kot

priloga »Soči« ob 30-letnici Lavričeve smrti tako-le:

»S proglašenjem ustave se je v Tolminu začelo novo življenje. Dr. Lavrič, sporazumljen s tamošnjimi veljaki, posebno z notarjem dr. Janezom Premersteinom, kaplanom Karolom Peincinom in g. Jozefom Devetakom in z drugimi je sprožil misel, vsled katere se je tolminski »Le-severein« prelevil v slovensko čitalnico. Poklicali so Tolminci iz Kobarida za učitelja organista, glasbenika Jakobar Furlanija, ker se je bil poprejšnji tolminski organist Anton Sfiligoj, ki je bil spreten ranocelnik, nogo zlomil in ni mogel več pritiskati pedalov pri orgljah. Furlani je izbral izmed tolminskih tantov prve pevce. Ti so bili: Janez Brešan (Tišlarjev Zanut) I. tenor; France Carli (Župčev) II. tenor; Franc Gabrščik (Lovretov) I. bas; Janez Sturm II. bas. Zaslišalo se je v Tolminu navdušeno in veselo petje slovensko, in vsi smo občudovali krasne glasove tolminskega četverošpeva. Dr. Lavrič je bil navdušen in kar iz sebe.

Ko so se čutili pevci krepko utrjene, je dr. Lavrič ob času slovenskega shoda na Bledu 1860. pisal svojemu ljubljanskemu kolegi, odvetniku, pesniku in državnemu poslancu dr. Loyru Tomanu in mu je priporočil tolminske pevce, ki so iz Tolmina šli čez Razor v Bohinj in od tod na Bled, odkoder so prišli vsi navdušeni nazaj v Tolmin; tolminska dekieta so bila ponosna na svoje fante pevce. Takrat je veselo zaživelo narodno življenje v Tolminu in od tedaj naprej smo se vzajemno navduševali, kdor je bolj mogel.

Pa to ni ostalo samo v Tolminu; valovi narodnega navdušenja so se vedno bolj razširjali po celi goriški deželi in tudi naše duhovstvo je bilo navdušeno ter je zahajalo k »besedam«, ki so se prirejale v tolminski čitalnici in je pripeljalo s seboj poslušalce iz Kobarida, iz Kanala, iz Cerkna in iz vseh bližnjih krajev; vsi smo bili bratje, dr. Lavrič je bil naš oče. Nikoli med nami ni bilo prepira, ne spora. To so bili časi!»

Pokojnik se je v poznejših časih radostno spominjal Lavričeve dobe v Tolminu in slave daleč slovečega »tolminskega kvarteta«.

Naj počiva mirno vrlo rodoljubno srce stare slovenske korenine v ljubljenu kraški zemlji. Preostalim pa naše sožalje.

Smrtna kosa. — V Gorici je umrla 28. t. m. gospa Karolina Kürner, vdova po c. kr. sodnem kancelistu. Pokojnica je v Gorici znana po rodoljubni rodbini Havel, kateri je bila stara mati. Pogreb je bil 29. t. m. N. p. v m. Preostalim naše sožalje.

Rojaki pozor! Vojno stanje prinaša narodom izjemne razmere, ki so naravna posledica viharnih časov. Več ali manj je položaj podoben v vseh bojujočih se državah. — Zato pa ne moremo nikdar dovolj opozarjati rojakov, naj si zapomnijo, da do nastopa normalnih časov niso več v veljavi zakoni o osebni svobodi, o pravici svobodnega izraževanja svojih misli, o združevanju itd. Tega ni nikjer in torej tudi v Avstriji ni drugače.

Posebno pa je treba opominjati, naj vsakdo pazi na svoj — jezik. Vsaka glava ne more presoditi, kaj se sme in česa se ne sme. Velikokrat pridejo ljudje v nesrečo radi jezika, ker menijo, da to in to že smejo reči. — Pač najbolje je, ako se v gostilnah in po javnih krajih sploh ne govori o kočljivih vprašanjih. Čemu tudi, z besedami doma pač ne bo nič doseženo!

Treba je še prav posebe paziti na jezik, ker je veliko ušes, ki lahko krivo razumejo, poleg onih, ki morda hočejo krivo razumeti. — Zato bodi vse govorjenje, ako se že mora kaj govoriti, docela korektno, kakor se spodobi pametnim ljudem, ki razumejo kritičnost in težave položaja.

Božične praznike smo preživeli v Gorici ob precej lepem, toplem vremenu.

Redarstvo je začelo namreč hvalevredno paziti na to, da omejuje prilike za pijančevanje. Prav!

Črnovojniki letnikov 1887—1890, ki so bili potrjeni, se morajo predstaviti 16. t. m., kakor imajo določeno v izkaznici. Čitajte tozadevne razglase, ki so nabiti povsod.

Bolnišnica Rdečega Kriza v goriškem velikem semenišču je pod zdravniškim vodstvom dr. Fratnika, kirurška opravila izvršuje dr. Defranceschi, vojaško poveljstvo pa ima rezerv. stotnik Jacobi. Danes je bolnikov 250, vsega osebja pod vojaškim poveljstvom pa 420. — Bolniki in vojaki ne morejo dovolj prehovati očetoysko skrb g. Jacobija. Njihova hvaležnost je naravnost ginljiva. Kdor gre od tu, izjavlja, da nikoli ne pozabi, kako lepo so skrbeli zanj. Čast komur čast!

Goriška Čitalnica priredi drevi Silvestrovo zabavo v dvorani Trg. doma. V dvorani ne bo miz, kakor navadno ob takih prilikah, marveč bodo numerirani sedeži kakor pri predstavah. Na sporedu je: petje in orkester učiteljskihnikov ter igra »Našla je svoje srce«. Čisti dohodek v korist našim vojakom. Vstopnina: fotelji 2 K, sedeži K 1'60 in K 1, na galeriji K 1, stojišča 80 v. Začetek ob 8¹/₂ zvečer.

Odbor Slovenskega bralnega in podgornega društva v Gorici naznanja svojim p. n. članom, da nadomestuje društvenega zdravniška od novega leta dalje g. dr. Just Bačar, ki ordinuje v ulici Treh kraljev.

Pogreša se Ivan Ivančič od 27. polka 10. komp. Ranjen je bil pri Grodku in od tedaj ni nikakega glasu o njem. Kdor kaj ve, naj blagovoli sporočiti ženi Sofiji Ivančič v Česosci pri Bovecu št. 19.

Gosp. Emil Komeč, učitelj glasbe v Gorici, leži med obolelimi vojaki v Gradcu.

Iz Št. Anžreza pri Gorici: »Na južnem bojišču je padel naš rojak g. inženir Anton Pavlin, brat c. kr. okr. nadzornika dr. Pavlina. N. p. v m. v tuji zemlji!»

Stotnik Rus, zaveden Slovenec, ki je ostal v najboljšem spominu tudi v Bovecu in Kobaridu, je bil hudo ranjen na severnem bojišču. Ko je ležal bolan v Przemislu, je dobil še pljučnico. Zadnje dni pa je sporočil, da je okreval in je že izven nevarnosti. Pismo je odnesel aviatik čez ruske oblovalne čete.

Z južnega bojišča se je vrnil v Gorico g. dr. B. P. i. k. l. ki je zbolel vsled velikih naporov zadnjih bitk. Tam je bil vojaški zdravnik. — Le nekaj trenutkov še da bi se bil zamudil v bolnici, pa bi ostal v srbskem ujetništvu tudi on, kakor so ostali razni drugi, med njimi dr. Srnec.

O dveh rojakih nikakega glasu. — Dr. Drago Marušič bi se moral nahajati po uradnem sporočilu v ruskem ujetništvu v mestu Slebedsk ob Kavkazu evropski Rusiji. Tako naznanilo je došlo na neko zasebno vprašanje s pristojnega mesta na Dunaju. Ruska oblast je naznanila njegovo pristojnost tako: Gorica — Primorje. To kaže, da je dr. M. sam tako napovedal. Toda čudno je, da od njega samega ni došlo nobeno pismo ne domačim v Opatjem-selu ne prijateljem v Gorico. To vzbuja v mnogih prijateljih dvom, ali je vrli naš rojak še živ ali ne.

Drugi je naš rojak g. Tomo Šorli, notar v Podgradu. Prvo uradno sporočilo je glasilo, da je ranjen. Po več tednih pa je došlo novo sporočilo, da je bil ranjen vjet in se tudi nahaja v Slebedsku. Ali tudi od njega ni nikakega glasu. Čudno je res, da prihaja iz Rusije sicer veliko pisem naših vjetnikov, a ravno od teh dveh prav nič.

Morda kdo vé kaj več? Prosimo sporočila.

Listnica uredništva. — Pisec članka »Slovinci — Italijani« neaznanjamo, da je bil že stavljen, a smo ga morali odložiti za normalne čase.

Oglaš so nam nepričakovano vzeli dve koloni na tretji strani. Ker je bilo za prilogo prepozno, prosimo č. gg. čitatelje oproščenja.

Razne vesti.

Kje dom je moj? — Kdo je ne pozna te češke narodne himne? Vsak Čeh sname klobuk z glave, ko zadone prekrasni akordji te pesmi. Pa tudi vsak Slovenec jo pozna in navdušeno zapoje po sveje:

In to je slovenska zemlja,

Na Slovenskem dom je moj.

Te dni je poteklo 80 let, odkar ta pesem navdušuje vsi češki narod. Zgodilo se je F. S. Skrovp za burko »Fidlozačka«.

Uradništvo južne železnice daje odstotek od svojih plač v dobrodelne namene vsled vojske. V dveh mesecih je ta prispevek že presegel 10.000 K.

Novi bosenski deželni načelnik podmaršal pl. Sarkotič je prišel včeraj v Sarajevo in je že prevzel svojo službo. Korešpondenca »Wilhelm« poroča, da je bil imenovan tudi že tajnim svetnikom. — Novi načelnik je po rodu in mišljenju Hrvat. — Sploh je zadnji čas bilo povišanih do visokih stopinj več Hrvatov.

Fml. Krauss. — Cesar je imenoval feldmaršallajtnanta Alfreda Kraussa za načelnika generalnega štaba pri 5. armadi. — (Novi načelnik generalnega štaba vrhovnega poveljnika nadvojvode Evgena je rojen 26. aprila 1862. v Zadru kot sin višjega štabnega zdravnika. Fml. Krauss je zaslovel v. armadi kot izboren vojni zgodovinar in vojaški kritik. Pred izbruhom vojne je bil poveljnik »vojne šole«, v kateri se vzgajajo častniki za generalni štab.)

Nova pogajanja med Čehi in Nemci. — Nedavno je »Reichenberger Zeitung« prinesla vest v smislu, da so s češke strani potom spomenice na vlado zahtevali, naj se češko-nemška pravna konferenca nemudoma zopet skliče. Tudi potovanja nekaterih čeških poslancev na Dunaj da so imela namen, da čujejo, kako misli ministrski predsednik o tem predlogu. Sedaj pa je praška »Union« dobila od neke vodilne osebe čeških agrarcev zagotovilo, da na vsej tej vesti v »Reichenberger Zeitung« ni niti ene besedice resnične. —

Tako poroča »Ed.« Mi pa dostavljamo: Ako celo na Češkem cutijo potrebo, da bi oba naroda sklenila med seboj trajen mir, ali ni to toliko bolj umevno pri nas na Goriskem, kjer je popolen sporazum tisočkrat lažji nego na Češkem? —

General Potiorek na Kranjskem. — Iz Zagorja se nam poroča: General Oskar Potiorek pride za dalj časa na Kranjsko. Nastan se pri svojem bratu, posestniku grascine Brusnik ob Savi med Zagorjem in Trbovljami.

Kraljica Jelena italijanska je srečno povna princezino Marijo. Ob tej priliki se izvrše različna pomilosenja, zlasti obsojencev radi političnih pregreškov.

Italija zasedla Valono. — Valona je mesto v južni Albaniji ob najlepšem zalivu na vsuodni obali Adrije. Italija je zasedla to mesto najprej z mornarji in pozneje z dvema bataljonoma bersaljerjev. — Zasedenje opravičuje z razlogom, da je bilo to potrebno z ozirom na občno osebno varnost, še posebej radi varnosti ital. državljanov. Dalje priobčujemo naslednje brzojavke:

Rim, 25. dec. »Giornale d'Italia« piše: Izkrcanje naših mornarjev v Valoni je smatrati preje za reformni čin mednarodne policije nego za vojaško operacijo. — Takoj po izkrcanju je v mestu nastal mir in red, kar je ljudstvo, ki se sedaj cuti varno, vzprejelo zelo hvaležno.

Rim, 28. dec. »Messagero« trdi, da so vse velesile pritrdile, da Italija zasede Valono, Avstro-Ogrska pa s pridržkom, da se določijo podrobnosti po vojski. »Corriere d'Italia« poroča, da se je mesto zasedlo zaradi zavratnega napada na nekoga odvetnika italijanskega konzulata.

Koliko donašajo tujci Italiji? — »Giornale d'Italia« trdi, da izgubi Italija letos vsled vojne 500 milijonov lir, ker ni tujcev. — Koliko milijonov pa zaslužijo vsako leto italijanski delavci po vsem svetu, ki so letos doma? Tudi ta svota milijonov bi bila velika!

Zaprte ruski učenjak. — Ruske oblasti so zaprle v neko trdnjavo znanega ruskega učenjaka g. Baudoina de Courtenai, profesorja na petrograjskem vseučilišču. Učeni starček je dobro znan tudi

v naši deželi, kjer je živel prvič l. 1871. več časa in se je pozneje večkrat vračal, da je proučeval naša narečja. Pisal je izvrstno slovenski. Tudi v »Soči« je priobčil več podlistkov. Govoril je n. pr. solkanski, cerkljanski dialekt kakor vsak domačin. — Izvrstno je govoril rezijanščino. Zanimivo je, da je on prvi spisal malo rezijansko slovnico in majhen rezijanski katekizem. — Bil je po rodu Poljak, kar ga je najbrže spravilo v zapor.

Rusija dobi od Japonske težke topove proti temu, da jej prepusti del otoka Sahaliya. — Japonska pa ne pošlje v Evropo svojih čet, ker ni doslej še nikdo tega niti vprašal. — Car je odločil, da se Kalmuki uvrste med Kozake.

Portugalska zbornica se je po raznih pomislekih končno vendarle izrekla za vojno ob strani trosporazuma. Tako poroča naš koresp. biro.

Stroga nevtralnost Švice. — Bazel, 28. (Kor.) Kakor poročajo listi, je imel sotrudnik lista »Petit Zarisien« z zaveznim predsednikom Motto pogovor, v katerem je slednji izjavil, da Švica hoče ostati strogo nevtralna in da ne misli nikoli pokazati niti najmanjše nepristranosti. Motta je rekel: Mi moramo in ne smemo biti nič drugega kot Švicarji. To je, povdarjam ponovno edino postopanje, ki se sme pričakovati od nas. To postopanje je edino, ki je vsem enako pravično. Od koderkoli bi prišel napadalec, za Švicarje bi bil sovražnik. Švicarska armada bi stopila takoj v vrsto sovražnikov napadalca. To lahko glasno objavite.

Z isto gotovostjo pa bi tudi še pripomnil, da se v tem pogledu ne bojimo ničesar.

Glede kontrabande je izjavil predsednik, da je pri najboljši volji izključeno, da bi bilo mogoče take dobave z gotovostjo onemogočiti. Odrejene pa so najstrožje odredbe, tako da ni v tem pogledu proti Švici na mestu niti najmanjša kritika.

Drobiž. — Nemške marke bodo odslej računane po K 1'23. — K o l e r a se je pojavila v enem slučaju v Celju in štirih v Krakovu. — Admiral v p. Eberan pl. Eberhorst je umrl. — Anglija vrne po vojni avstr. Lloyd v Aleksandriji zaplenjene parnike Nadvojvoda F. Ferdinand, Körber in Marquis Bacquehem. —

Odgovorni urednik Ivan Jamšek v Gorici.
Tiska in zalaga: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček
(odgov. J. Fabčič).

Kava perl

iz malih Soja stročji. Nadomestek za kavo v stročju. 5 kg v platneni vrečki K 5'50 po povzetju. SANTIČA Kr. Vinogradu 1573. — Sprejme se zastopnike proti visoki proizvodnji.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. odjemalcem

Adolf Urbančič,
mesar.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. odjemalcem

Ant. Mazzoli,
mirodilničar v Gorici.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. naročnikom, prijateljem in znancem

Fran Saunig

trgovec s šivalnimi stroji in dvokolesi
Gorica, Nunska ulica 14.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. gg. odjemalcem

Ant. Breščak
Gorica.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. obiskovalcem in se priporočam za nadaljni obisk

Mihajl Turk,
brivec
na Kornu šte. 6.

SREČNO IN VESELO

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. odjemalcem v mestu in na deželi

Ivančič & Kurinčič
Gorica,
Gosposka ulica šte. 11.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. odjemalcem in naročnikom trgovina z železnino

O. Zajec

Gorica, Gosposka ulica 7.

Srečno in veselo

NOVO LETO 1915

vošči vsem svojim cenj. gostom iz mesta in dežele

Maks Petrovič,
gostilničar.

Prva slovenska brivnica v Gorici

želi svojim cenj. naročnikom v mestu in na deželi srečno novo leto 1915.

Fran Novak,
brivec.

Rozka Fabčič, modistka

Gorica, Šolska ulica št. 6

p. f.

ZAHVALA.

Globoko ganjeni po mnogih dokazih sočutja in po lepih venci, ki so bili naklonjeni našemu nepozabnemu soprogu, očetu, tastu in stricu

Francu Gaberšček

izrekamo vsem, ki so nam v teh težkih dnevih stali ob strani, najiskrenejšo zahvalo.

Posebno toplo se zahvaljujemo prečastitemu g. župniku, visokocenjenemu občinskemu starešinstvu in županstvu, vsem p. t. gg. c. kr. uradnikom in učiteljstvu, nositeljem vencev, prijateljem in znancem, ki so mu ob smrti in ob pogrebu izkazali svojo ljubezen, zvestobo in prijaznost.

SEŽANA, 28. decembra 1914.

Družina Gaberšček - Dr. Verčonova.

**SREČNO IN VESELO
NOVO LETO 1915**
vošči vsem svojim cenj.
gg. odjemalcem

Fr. Cink,
trgovec z jestolinami
v Raštelju 40.

**Srečno in veselo
ново leto 1915**
vošči cenj. gg. odjemalcem v
mestu in na deželi

Josip Terpin
nasl. Ant. Potatzky.

**Srečno in veselo
ново leto 1915**
vošči svojim cenjenim odjemalcem
tvrška

Vuga & Co.,
konfekcijsko skladišče
Gorica - Raštelj.

**Srečno in veselo
ново leto 1915**
vošči cenj. gg. odjemalcem v
mestu in na deželi

KAROL DRAŠČIK,
lastnik odlikovane pekarnice
in sladničarne v Gorici.

Plačam po najnižji ceni

ovčjo volno

bedisi oprano ali neoprano.
Kdor jo ima, naj jo takoj
ponudi točki

J. Medved, Gorica.

**Srečno in veselo
ново leto 1915**
vošči vsem svojim gg. gostom

Josip Molar,
gostilničar pri „belem zajcu“
Gorica, Nunska ulica.

**Srečno in veselo
ново leto 1915**
vošči svojim cenjenim odjemalcem

L. Zotter,
brivec
Ozka ulica 1.

**Srečno in veselo
ново leto 1915**

voštim vsem svojim cenj.
gg. odjemalcem, prijate-
ljem in znancem v mestu
in na deželi

Miha Kozmar.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je
oglas obsežnejši se računa za vsako besedo
3 vin. Najpripravnije inseriranje za trgovce
in obrtnike.

Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici
katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna,
ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Kontoristinja — samostojno moč — sprejme
tukajšnja tvrška. Zahteva se
znanje vseh treh jezikov — Ponudbe na naše
upravnništvo pod šifro: „Pridnost“.

Zrnata kava

po okusu in dišavi taka kakor kava
v strožu. 5 kg v platnati vrečki stane
le K 4.50 franko po povzetju.
SANTOSA, Kr. Vinogradi 1573.
Sprejme se sprejme zastopnike.

Naznanilo.

PRESELITEV TRGOVINE

Ker se koncem februarja 1915. mora izprazniti sedanja modna trgovina
štev. 26, se prične

razprodaja dne 30. decembra 1914.

Prodajalo se bode vse modno blago, perilo za moške in ženske, pletenine,
maje, nogavice, čipke in mnogo drobnih predmetov kakor je razvidno iz posebnih
naznanil.

Z ozirom na to, da v tej kratki dobi kakor tudi v sedanjih kritičnih časih
ni mogoče tolike množine modnega blaga razpečati po normalnih cenah, sva
izjemno odredila

20% do 50% popusta

seveda pri predmetih, kateri so izven sezije.

Priporočava se za obilen obisk **Pregrad & Cernič.**
Gorica.

IZIDOR NANUT

avtorizovana stavbena tvrška

v Gorici

ulica Adelaide Ristori štev. 5

se priporoča p. n. občinstvu za vsa
stavbena dela. Izdeluje vsakovrstne
načrte, proračune in kolovdacije po
najnižjih cenah.

Ljubijanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajovo, Split, Trst

Vloge na knjižice po 4¹/₂% v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut. //
Borzna poročila.
Promese za vsa žrebanja.
ovčje in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.
Stavbeni krediti.
Predjmi na vrednostne papirje.
Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje
Safes.
Nakazila v inozemstvo.
Kreditna pisma.

Edina primorska tovarena dvokoles

„TRIBUNA“

Gorica, Tržaška ul. 26.
prej pivovarna Gorjup.

Zaloga dvokoles, šivalnih in kme-
tjskih strojev, gramofonov, orke-
strionov i. t. d.

F. BATJ L — GORICA

Stolna ulica št. 2-4.

Prodaja na obroke. Ceniki franco.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekalšče štev. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone,
zlate mostove, zobc na kaučukove plošče,
aravnavanje krivo stoječih zob. Plomb
vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Odlikovana pekarija in sladničarna

Karol Draščik

v Gorici, na Kornu v (lasni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfi-
nejega peciva, torte, kolače za birmance
in poroke, odlikovane velikonočne
pinice itd.

Prodaja različna fina vina in likerje
na drobno ali v originalnih butelkah.
Priporoča se slav. občinstvu za mnogobrojna
naročila ter obljublja solidno postrežbo
po jako zmernih cenah

**Jako praktične
žepne električne svetilke,**

ki goré 6-8 ur.

Cena od
K 1.60 naprej

Dobivajo se pri
tvrdki:

Jakob Šuligoj, urar
Gorica, Gosposka ulica 19.

Anton Potatzky v Gorici
naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega
blaga ter tkanin preje in nitij.

POTREBŠČINE.

Za pisarnice, kadlice in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE.

za krojačo in ševaljarje.

Svetinjice. — Rožni venc. — Mašne
knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi.

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši.

Proa in največja slovenska zaloga in tovarna pohišstva
na Primorskem.

zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

Edina slovenska delavnica tapetarij.

Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohišstva.

Sprejema naročila za opreme vil, hotelov itd. 107-c

Reservni fond:
K 126.014.60

Vplačani deleži:
K 48.048

Zadružnikov:
1707.

„Goriška ljudska posojilnica“

upisana zadruga z omejenim jamstvom

Telefon štev. 79.

v Gorici

Ustan. l. 1893.

(v lastni hiši: Gosposka ulica štev. 7, I. nadstr.)

sprejema hranilne vloge od vsakogar in jih
obrestuje po 5% čistih.

Večje stalne vloge proti enoletni odpovedi po
dogovoru. — Vlagateljem so na razpolago

hišni hranilniki. Posojila se dajejo na

zastavo in osebni kredit.

Položnice poštne hranilnice
na razpolago brez-
plačno.